

*Nemzetközi együttműködéssel kialakított
mezőgazdasági vízkészletgazdálkodás az európai
vízkészletek megóvása érdekében - EU.WATER*

hírlevél

Az Európai Unió egyes országai krónikus, az utóbbi években kritikus méreteket öltő vízellátási problémával küzdenek, mely környezeti kihívás Délkelet-Európa területein legfőképpen a vízfogyasztáshoz és a mezőgazdasági vízszennyezéshez kapcsolódik.

2010. augusztus
1. szám

Az agrártevékenységek révén jelentős mennyiségű nitrogén kerül a talajvízbe és a felszíni vizekbe, Délkelet-Európa országai pedig lemaradásban vannak az EU Nitrát Direktíva alkalmazását illetően, amely éppen ezt a folyamatot kívánja megállítani.

Az **EU.WATER** - 'Nemzetközi együttműködéssel kialakított mezőgazdasági vízkészletgazdálkodás az európai vízkészletek megóvása érdekében' projekt 8 ország 12 partnerintézményének együttműködése. A 2009-2012 közötti időszakban megvalósuló SEE (Délkelet-Európai Transznacionális Együttműködési Program) projekt célja egy kedvező nemzetközi keret kialakítása az EU Nitrát Direktíva és az EU Víz Keretirányelv mezőgazdaságban történő közvetlen és hatékony alkalmazása érdekében. A projekt megvalósítása során tudományos ismeretekre épülő közös integrált vízgazdálkodási stratégia kerül kialakításra az egyes területek szükségleteinek megfelelően. A mintaterületeken tesztelik, majd a helyi fejlesztési folyamatok szakpolitikai eszközeiben hasznosítják azokat.

A projekt magyarországi mintaterülete a **TISZA völgy - Hajdú-Bihar Megye**.

TISZA völgy - Hajdú-Bihar Megye

A magyar mintaterület, **Hajdú-Bihar Megye** az Alföld közepén található és intenzív mezőgazdaság jellemzi természetvédelmi területekkel (Hortobágyi Nemzeti Park) valamint több mint 3000 hektár halastavi halgazdálkodással. A fő vízellátói a Keleti és Nyugati Főcsatorna.

Fő jellegzetességei:

- ▶ nagy állattenyésztő telepek sok jószággal
- ▶ az ország legnagyobb természetvédelmi területe (Hortobágy 80.000 ha)
- ▶ fontos halastavi halgazdálkodás
- ▶ tilos tisztított szennyvizet a Keleti- és Nyugati- Főcsatornába engedni

Kihívások a mintaterületen:

- ▶ magas mezőgazdasági vízigény de elmaradott öntözési rendszerek/technikák
- ▶ jövedelmezőség (vízdíj, eszközárak, munkadíj)
- ▶ növekvő igény az ökológiai és rekreációs vízhasználatra
- ▶ halastavak magas vízigénye
- ▶ növényvédő szerek alkalmazása

Az EU.WATER projekt célkitűzései:

- ▶ a régi típusú mezőgazdasági vízgazdálkodás és tradicionális halgazdálkodás vízfelhasználásának értékelése
- ▶ egy többcélú vízgazdálkodási rendszer kifejlesztése ezen terület számára, harmonizálva a mezőgazdasági, halgazdálkodási valamint a természetvédelmi vízgazdálkodást

Tervezett tevékenységek az EU.WATER projekt során:

- ▶ adat összeállítás a tradicionális mezőgazdasági termelés valamint a halgazdálkodás során használt vízről
- ▶ felmérés a dinamikus növekvő természetvédelmi vízigényről (vizes élőhelyek, védett területek, stb.)
- ▶ scenáriók kidolgozása a 3 fő terület igényeiről
- ▶ felmérés az aktuális és valós vízfelhasználásról és a nitrátszennyezés jelenlegi állapotáról (adatbázis, térkép)
- ▶ hatékony öntözési fejlesztések kidolgozása, fejlesztése és alkalmazása
- ▶ ajánlások kidolgozása a nitrátszennyezés csökkentésére

Várható eredmények:

- ▶ Területspecifikus integrált vízgazdálkodási rendszer, amely hosszútávon biztosítja a vízkészlet szennyezés csökkentését, és erős támogatást élvez a résztvevőktől

Megfigyelőként a **Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Hajdú-Bihar Megyei Kirendeltsége** biztosít hatékony támogatást a projekt megvalósításához.

GIS adatbázis

A projekt alapját a partnerek által kialakítandó közös adatbázis, ill. az egységes szempontok alapján kidolgozott vízérzékenységi térképek adják.

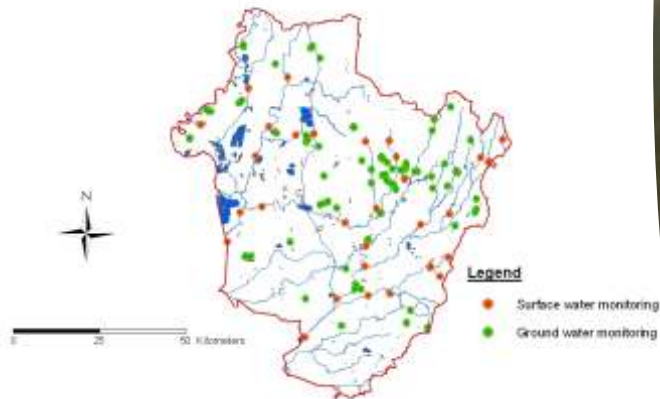
Egy általános, vízgazdálkodási és mezőgazdasági adatokat tartalmazó kérdőív kitöltését követően a kulcsfontosságú GIS adatok összegyűjtése, kimunkálása következik, mely lehetővé teszi az érzékenységi/sérülékenységi térképek kidolgozását. Ezek a kidolgozásra kerülő vízgazdálkodási és nitrogéngazdálkodási stratégiák alapját képezik.

A szükséges GIS adatok felépítése két lépcsőben történik: elsőként az eddig meglévő és elérhető GIS alapú (shape file) adatok felkeresése, gyűjtése és aktualizálása. Itt különös fontossággal bír az egyes ágazatok, szakterületek együttműködési készsége.

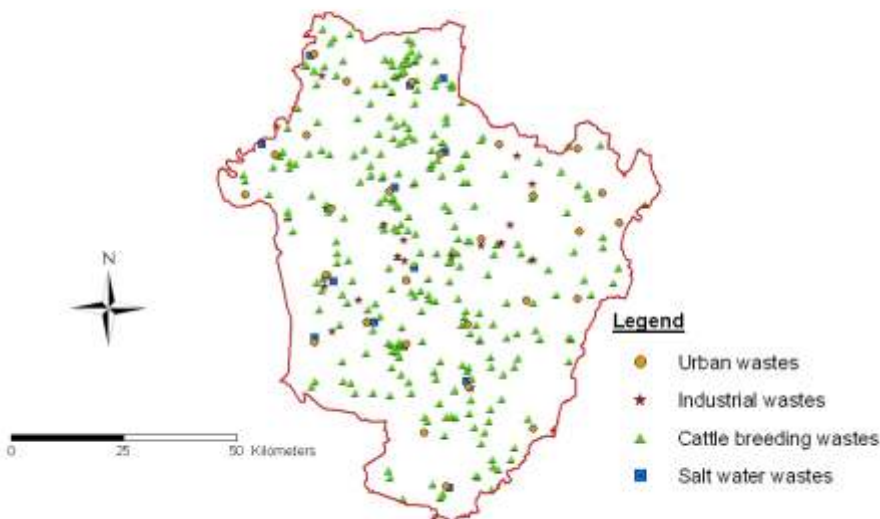
Második lépésként a célkitűzések, fejlesztések és azok megvalósítását segítő térinformatikai alkalmazások biztosítják az EU.WATER sikeres megvalósítását.

A projekt során minden partner elkészíti ezen térképeket és feltölti a projekt honlapjára, ahol ezek elérhetőek (www.eu-water.eu).

WATER QUALITY MONITORING
Hajdú-Bihar County - North Great Plain

POINT POLLUTION SOURCES
Hajdú-Bihar County - North Great Plain

EU.WATER projekt találkozók, konferenciák

1. Projekt
indító ülés,
2009. 07.06. -
Ferrara,
Olaszország

2. EU.WATER
projekt első
vezetői (SC) és
technikai
szakmai ülése,
2009.11.11-13.
-Thessaloniki,
Görögország

3. EU.WATER
projekt
második
szakmai és
technikai ülés,
2010.04.21- 23.
- Belgrád,
Szerbia

REGIONÁLIS SZAKÉRTŐI TANÁCS (Local Implementation Network, LIN)

1. ülés - Debrecen, 2010.06.11

A projekt magvalósítása és segítése érdekében felállításra került a Regionális Szakértői Tanács, melyben a térség szakintézményeinek szakemberei vesznek részt felkérés alapján. A Regionális Szakértői Tanács a projekt időtartama alatt több alkalommal tart ülést melyen egyrészt megismerkedik a projekt adott időtartamában elért eredményeivel másrészt ezek alapján javaslatokat tesz az egyes részfeladatokról.

Az első ülés 2010. június 11-én volt melyen 4 területről előadás hangzott el illetve a résztvevők hozzászóltak és javaslatokat tettek. Az ülést levezette Dr. Karácsonyi Zoltán és Kelemen Béla.

Regionális Szakértői Tanács első ülésének megnyitója
Kelemen Béla igazgató, Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi
és Vízügyi Felügyelőség

A térségi vízgazdálkodás és vízháztartás kérdései, különös tekintettel a
klímaváltozásra
Bara Sándor

Öntözés fejlesztés
Búvár Géza,
vezérigazgató
KITE Zrt.

A hígtrágya felhasználás talajvédelmi hatósági előírásai
Dr. Podmaniczky Gábor, igazgató - Hajdú-Bihar Megyei MgSzH NTI

Öntözésfejlesztés
és hígtrágya
elhelyezés EU-s
támogatása
Pallagi László,
kirendeltség vezető
Mezőgazdasági és
Vidékfejlesztési
Hivatal Hajdú-Bihar
Megyei
Kirendeltség

Helyszíni látogatás

Az EU.WATER projekt magyar partnerei a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség és a Debreceni Egyetem Környezetgazdálkodási és Környezetpolitikai Központjának munkatársai helyszíni látogatást tettek a Hajdúböszörményi Mezőgazdasági Zrt. Telepén. Itt megnézték a hígtrágya tároló berendezéseket, valamint a lineár öntözőrendszert és megbeszélést tartottak az üzem szakembereivel.

Hígtrágyatároló a Hajdúböszörményi Mezőgazdasági Zrt. telepén
PP2 és PP3 partnerek (balról jobbra):
Kelemen Béla, Nagy Katalin, Dobos Péter, Rózsa László, Karácsonyi Zoltán,
Karácsonyi Judit, Győri Gyula (LIN partner)

Lineár öntözőrendszer a Hajdúböszörményi Mezőgazdasági Zrt. telepén
PP2 és PP3 partnerek (balról jobbra): Kelemen Béla, Nagy Katalin, Karácsonyi
Judit, Szabó Tünde, Rózsa László, Karácsonyi Zoltán

KAPCSOLAT

Dr. Karácsonyi Zoltán

Debreceni Egyetem
 Környezetgazdálkodási és
 Környezetpolitikai Központ
 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
 Tel: 52/512 921
 Fax: 52/512 928
 Email: karacsonyiz@envm.unideb.hu

Kelemen Béla

Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi
 és Vízügyi Felügyelőség
 4025 Debrecen, Hatvan u. 16.
 Tel: 52/511 000
 Fax: 52/511 040
 Email: KelemenB@tktvf.kvvm.hu

